

2) warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać komunalne urządzenia służące do zaopatrywania ludności w wodę.

§ 9. Zakres i wskaźniki techniczne stosowania urządzeń do dostarczania wody do celów przeciwpożarowych i urządzeń gaśniczych określają Polskie Normy.

§ 10. Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 czerwca 1964 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego (Dz. U. Nr 25, poz. 163).

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych: w z. H. Piętek

86

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO I SKUPU

z dnia 26 marca 1973 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach przemysłu tytoniowego.

Na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. Nr 13, poz. 91) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Przepisy rozporządzenia dotyczą bezpieczeństwa i higieny pracy osób zatrudnionych w wytwórniach tytoniu przemysłowego i wyrobów tytoniowych oraz w składnicach wyrobów tytoniowych i tytoniu przemysłowego, zwanych w dalszej treści rozporządzenia „zakładami”.

2. Zakład obowiązany jest zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki na zasadach określonych w rozporządzeniu również studentom i uczniom odbywającym praktyki zawodowe.

§ 2. 1. Pomieszczenie do przeprowadzania prób laboratoryjnych na stacji wykupu tytoniu powinno być oddzielone od innych pomieszczeń i służyć wyłącznie do tego celu.

2. Odczynniki chemiczne używane przy próbach laboratoryjnych na stacjach wykupu tytoniu należy przechowywać w naczyniach szczelnie zamkniętych i niedostępnych dla osób nieupoważnionych.

§ 3. 1. Pomieszczenia pracy powinny być wyposażone w odpowiednie urządzenia, zapewniające należytą czystość i wymianę powietrza.

2. W urządzeniach produkcyjnych, wytwarzających w toku procesów technologicznych pyły, gazy, opary i inne szkodliwe dla zdrowia substancje, powinny być zainstalowane odpowiednie urządzenia wyciągowe.

3. W pomieszczeniach produkcyjnych powinny być dokonywane okresowe analizy powietrza w celu ustalenia ilości zawartych w nim zanieczyszczeń, nie rzadziej niż raz na rok.

4. Jeżeli analizy wykażą przekroczenie dopuszczalnych zanieczyszczeń, należy niezwłocznie przedsięwziąć środki mające na celu uzyskanie właściwej czystości powietrza.

§ 4. 1. Filtry pyłów odbieranych z pomieszczeń i urządzeń produkcyjnych powinny znajdować się w oddzielnym pomieszczeniu, posiadającym wentylację wywiewną z urządzeniem do oczyszczania wydalanego powietrza.

2. Schodki prowadzące do zspów pyłowych powinny być zaopatrzone w poręcze, a szerokość schodków powinna wynosić co najmniej 0,7 m.

3. Urządzenia obrotowe znajdujące się na górnej obudowie cyklonów i multicyklonów powinny być zabezpieczone osłonami.

4. Obsługa filtrów zbierających pył powinna mieć wydzielone, szczelne pomieszczenie o powierzchni nie mniejszej niż 10 m² z dopływem świeżego powietrza, o ścianach dźwiękochłonnych z możliwością obserwacji pracy filtrów.

§ 5. W czasie ruchu maszyny lub urządzenia zabrania się dokonywania jakichkolwiek czynności nie przewidzianych w obowiązujących instrukcjach techniczno-ruchomych.

§ 6. Urządzenia i pasy napędowe, na których mogą powstawać ładunki elektryczności statycznej, powinny posiadać odprowadzenia uziemiające.

§ 7. 1. Rękojeści noży powinny posiadać zabezpieczenie uniemożliwiające ześlizgnięcie się ręki na ostrze.

2. Pracownicy posługujący się nożem powinni być wyposażeni w pochwy ochronne do noży.

3. Dostęp do noży do obcinania kukulek i cygar pracujących w maszynach cygarowych powinien być zabezpieczony w sposób uniemożliwiający powstanie przypadkowego urazu ręki.

§ 8. Elektryczne lampy wziernikowe, oświetlające wnętrza aparatów oraz urządzeń, powinny być hermetyczne i zasilane prądem o napięciu nie przekraczającym 24 V, a także powinny posiadać zabezpieczenie przed stłuczeniem klosza.

§ 9. Sprzęt ochronny zabezpieczający przed działaniem prądu elektrycznego powinien być badany okresowo przez uprawniony do tego dozór specjalistyczny. Niezależnie od tego sprzęt ten powinien być poddawany oględzinom zewnętrznym przed każdym jego użyciem.

§ 10. Przed wejściem pracownika do zbiornika, aparatu lub innego urządzenia technicznego należy zabezpieczyć znajdujące się w nich elementy ruchome przed przypadkowym uruchomieniem oraz przed dopływem wody, pary, gazu lub innych czynników.

§ 11. W miejscach i przy urządzeniach zagrażających zdrowiu i życiu należy umieszczać napisy ostrzegawcze.

§ 12. 1. Zabrania się użytkowania maszyn i urządzeń oraz środków transportu wykazujących usterki mogące być przyczyną wypadku lub nie zabezpieczonych przepisowymi osłonami.

2. Narzędzia i urządzenia stosowane przy wszelkiego rodzaju naprawach powinny być sprawne i właściwe dla danego rodzaju manipulacji.

Rozdział 2

Produkcja tytoniu przemysłowego.

§ 13. Zabrania się ręcznego rozcinania części dolnej związek liści tytoniowych po przecięciu maszynowym.

§ 14. 1. Mechanizmy ruchome oraz noże w urządzeniach do przycinania lub żyłowania liści tytoniowych powinny być całkowicie osłonięte.

2. Zespół noży przy przycinarkach powinien być zabezpieczony osłonami o długości nie mniejszej niż 75 cm od obwodu noża w kierunku do stanowiska pracy obsługi.

3. Zabrania się ręcznego ostrzenia noży zainstalowanych w urządzeniach do przycinania liści tytoniowych.

§ 15. 1. Urządzenie typu proktor do wyrównywania wilgotności liści tytoniowych przed fermentacją powinno znajdować się w pomieszczeniu wydzielonym, obudowa zaś tego urządzenia (ścianki, drzwiczki, wzierniki) powinna być szczelna. Podłoga w tym pomieszczeniu powinna posiadać spadek do kratki ściekowej o nachyleniu co najmniej 1°.

2. Klapy kontrolne przy wlocie i wylocie urządzenia typu proktor powinny posiadać specjalne zaczepy do umocowania ich w górnym położeniu, uniemożliwiającym samoczynne opadnięcie.

3. Zabrania się ręcznego rozgarniania liści tytoniowych na siatce przenośnika wewnątrz urządzenia typu proktor.

§ 16. Prowadnice do wózków podstawianych ze skrzyniami pod dozownik nie powinny wystawać ponad podłogę.

§ 17. W razie konieczności oświetlenia wnętrza urządzenia typu proktor należy używać do tego celu lamp przenośnych o napięciu nie przekraczającym 24 V.

§ 18. Jeżeli zapylenie przy dozownikach przekracza ustalone normy, pracownicy zatrudnieni przy ich obsłudze powinni pracować w maseczkach przeciwpyłowych.

§ 19. Zabrania się wszelkich manipulacji przy urządzeniu do żyłowania liści tytoniu w czasie pracy urządzenia.

§ 20. Komory fermentacyjno-klimatyzacyjne powinny znajdować się w halach oddzielonych od innych pomieszczeń produkcyjnych i być wyposażone w dźwiękowe oraz świetlne urządzenia alarmowe, umożliwiające wzywanie pomocy; sygnalizacja alarmowa powinna być zainstalowana w miejscu pobytu nadzoru.

§ 21. 1. W razie konieczności wejścia pracownika do komory fermentacyjno-klimatyzacyjnej powinien on być ubezpieczony przez drugiego pracownika wyposażonego w maskę z doprowadzeniem świeżego powietrza.

2. Stan urządzeń alarmowych oraz urządzeń doprowadzających świeże powietrze dla osoby wchodzącej do komory powinien być sprawdzony przed każdą zmianą.

3. Pracownicy sprawdzający stan tytoniu w komorach fermentacyjnych powinni przedstawić zaświadczenie lekarskie, stwierdzające, że mogą dokonywać tych czynności bez szkody dla zdrowia. Zaświadczenie to jest ważne na okres trwania kampanii fermentacyjnej.

4. Zabrania się prac przeładunkowych w komorach w razie braku oświetlenia wewnątrz komór.

5. Przed rozpoczęciem wyładunku komory powinny być przewietrzone i ostudzone świeżym powietrzem do temperatury nie przekraczającej 30°C.

§ 22. 1. Zabrania się przechodzenia pod płytą prasującą pras hydraulicznych.

2. Płyta tłocząca znajdująca się w pozycji górnej oprócz zabezpieczenia blokującego powinna być dodatkowo zabezpieczona łańcuchem.

3. Zabrania się używania pras, których tłoczniaki mają ruch skokowy.

§ 23. Odsiewacz do tytoniu powinien być szczelnie obudowany.

Rozdział 3

Produkcja wyrobów tytoniowych.

§ 24. 1. W czasie wyjmowania lub zakładania noża do krajarki sprzęgło i silnik elektryczny powinny być wyłączone.

2. Noże do krajarek powinny być przetrzymywane i przenoszone w skrzynkach zaopatrzonych w uchwyt, ułożone ostrzami do dołu.

3. W krajalni tytoniu powinno być wydzielone pomieszczenie, mające oświetlenie dzienne i elektryczne dla ostrzenia noży do krajarek.

§ 25. 1. Maszyny do wyrobu papierosów i ich pakowania powinny posiadać instalację świetlną i sygnalizacyjną zasilaną prądem o napięciu nie przekraczającym 24 V.

2. Podniesienie osłony zakrywającej aparat nożowy powinno automatycznie wyłączać maszynę papierosową z ruchu.

3. Urządzenia tnące maszyn papierosowych i przystawek służących do łączenia papierosa z filtrem powinny być zabezpieczone osłonami zapewniającymi bezpieczne osłonięcie zespołu tnącego.

4. Brzegi otworów przy stołach do pneumatycznego zasilania maszyn papierosowych krajanką powinny być gładkie i zapobiegające możliwości skaleczenia rąk.

5. Przepisy ust. 1—4 mają również zastosowanie do maszyn produkujących sztabki filtrowe.

§ 26. 1. Usuwanie papierosów i bibułki z noża rozpruwaczki po wyłączeniu maszyny papierosowej powinno być dokonywane tylko za pomocą specjalnie do tego celu przystosowanego prętu drucianego.

2. Usuwanie uszkodzonych papierosów lub filtrów z poszczególnych zespołów maszyny w czasie jej ruchu powinno być dokonywane za pomocą specjalnie przeznaczonych do tych czynności szczypiec.

§ 27. 1. Nożyczki przy maszynach do wyrobu gilz powinny posiadać osłony zabezpieczające obsługę maszyn przed skaleczeniem rąk.

2. Noże w maszynach do napełniania gilz tytoniem powinny posiadać osłony.

3. Zabrania się ostrzenia noży bezpośrednio na maszynach.

§ 28. 1. Urządzenia tnące celofan i tasiemkę powinny posiadać osłony.

2. Zabrania się manipulowania przy znajdujących się pod napięciem autotransformatorach i zgrzewarkach celofoniarek.

§ 29. Pracownicy zatrudnieni przy pracach związanych z końcowym zaklejaniem kartonów powinni być wyposażeni w rękawiczki dzianinowe wzmocnione włóknem syntetycznym.

§ 30. Noże i ruchome mechanizmy maszyn do szarpiania liści tytoni cygarowych powinny być całkowicie osłonięte.

§ 31. Suszenie cygar i cygaretek powinno się odbywać w wydzielonym pomieszczeniu.

§ 32. Młyn do mielenia surowca przeznaczonego do produkcji tabaki powinien znajdować się w oddzielnym pomieszczeniu.

Rozdział 4

Transport.

§ 33. Ładunek umieszczony na wózku unoszącym powinien być na nim ułożony w sposób zabezpieczający przed spadnięciem, rozsypaniem albo przewróceniem.

§ 34. 1. Hamulce wózków akumulatorowych naładowniczych i ciągnikowych powinny być sprawne, zapewniające zatrzymanie pojazdu na drodze o długości 1 m przy szybkości 6 km/godz.

2. Zabrania się używania wózków akumulatorowych ciągnikowych i naładowniczych, które nie posiadają sprawnie działającej sygnalizacji dźwiękowej i świetlnej.

3. Wózki akumulatorowe powinny być zabezpieczone przed możliwością uruchomienia przez osoby niepowołane.

4. Kierowcy wózków akumulatorowych powinni posiadać wymagane kwalifikacje i sprawdzoną przez lekarza przydatność do wykonywania tej pracy.

§ 35. 1. Wózki do transportu wewnętrznego powinny być wyposażone w koła ogumione.

2. Wózki ręczne do transportu wewnętrznego powinny posiadać na uchwytych osłony zabezpieczające ręce pracowników przed urazami.

§ 36. Tytoń przemysłowy przygotowany do krajania lub krajanka tytoniowa, przenoszone przez przenośnik taśmowy, powinny posiadać wilgotność i temperaturę uniemożliwiającą powstawanie zapyłania lub stężenie oparów nikotyny ponad ustalone normy.

§ 37. 1. Powierzchnia podłogi w pomieszczeniach, nad którymi przechodzi przenośnik podwieszony, powinna być w miejscach drogi przenośnika oznaczona żółtą farbą. Szerokość pasa na podłodze określającego miejsca przejścia przenośnika powinna przekraczać o 0,5 m szerokość urządzenia nośnego.

2. Urządzenia napędzające przenośniki podwieszane powinny być usytuowane w oddzielnych pomieszczeniach, a dostęp do nich mogą mieć tylko osoby upoważnione.

§ 38. 1. Ześlizgi używane do transportu bel tytoniowych powinny posiadać po bokach powierzchni ślizgowej na całej długości obrzeże o wysokości 0,4 m.

2. Otwór do ześlizgu powinien być zabezpieczony klapą z uchwytem oraz poręczą zabezpieczającą przed wpadnięciem.

3. Ześlizgi powinny być ustawione pod takim kątem, aby szybkość ześlizgu beli nie przekraczała 1,5 m/s, a szybkość końcowa przy odbiorze ręcznym bezpośrednim z ześlizgu 0,75 m/s.

4. Ześlizg w miejscu odbioru powinien być zaopatrzony w zderzak z amortyzatorem.

5. Na stanowiskach zrzutu i odbioru przy ześlizgach powinna być stosowana sygnalizacja świetlna lub dźwiękowa.

6. Zatrzymane bele tytoniowe na ześlizgu należy popychać lub ściągać tylko za pomocą do tego celu przystosowanych drążków.

§ 39. 1. Drzwi prowadzące do kabiny dźwigu powinny być zamykane w sposób zabezpieczający użycie dźwigu przez osoby do tego nieuprawnione.

2. Rozmieszczenie ładunku w kabinie dźwigu nie powinno utrudniać dostępu obsługi do wjazdu bezpieczeństwa i mechanizmu regulującego ruch dźwigu.

Rozdział 5

Magazynowanie tytoniu i wyrobów tytoniowych.

§ 40. Zabrania się zrzucania bel tytoniu z górnych warstw stosów, toczenia bel po podłodze oraz stosowania haków do chwytania bel za opakowanie.

§ 41. 1. Przy magazynie powinny być urządzone rampy z daszkiem ochronnym, a przy schodach prowadzących na rampy należy umieścić poręcze ochronne.

2. Przenośny pomost łączący rampę magazynu z wagonem powinien mieć szerokość nie mniejszą niż 1,2 m, krawężniki o wysokości 0,75 m oraz zabezpieczenia przed obsunięciem.

3. Przepisy ust. 1 i 2 mają również zastosowanie przy magazynowaniu wyrobów gotowych.

Rozdział 6

Wymagania higieniczno-sanitarne.

§ 42. We wszystkich działach produkcyjnych i usługowych powinny być zainstalowane umywalki z dopływem wody zimnej i ciepłej oraz urządzenia mechaniczne do suszenia rąk.

§ 43. Na stanowiskach pracy wykonywanej w pozycji siedzącej należy stosować krzesła z regulowaną wysokością siedzenia i z oparciem lędźwiowym.

§ 44. 1. Spożywanie posiłków powinno odbywać się w miejscach lub pomieszczeniach specjalnie na ten cel przeznaczonych.

2. Palenie papierosów może być dozwolone wyłącznie w palarniach lub miejscach specjalnie w tym celu wyznaczonych.

Rozdział 7

Przepis końcowy.

§ 45. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1973 r., z tym że przepisy § 3 ust. 1 i 2 oraz § 41 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1975 r.

Minister Przemysłu Spożywczego i Skupu: E. Kołodziej

Redakcja: Urząd Rady Ministrów — Biuro Prawne, Warszawa, al. Ujazdowskie 1/3.
Administracja: Administracja Wydawnictw Urzędu Rady Ministrów, ul. Powsińska 69/71
00-979 Warszawa, (przegródka pocztowa 81).

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów
w Zakładach Graficznych „Tamka”, Zakład nr 1, Warszawa, ul. Tamka 3.